

Jyrä jättää jakkaransa

Ajelen aamulla asioilleni Saloon. Radiosta tulee Juho-Pekka Rantalan keskusteluohjelma Mikä maksaa. Rantala on kokenut toimittaja, joka vetää myös TV:n puolella hienoa ohjelmaa Itse asiasta kuultuna. Hän saa vaatimattomasti ja itseään korostamatta ohjelmaansa mukavan jännitteen.

Nyt vieraaksi on saapunut Palvelualojen ammattiliiton eli PAM:n pitkäaikainen puheenjohtaja Ann Selin, oikea konkari alallaan. Häntä pidetään myös jyrkkänä järjestöjyränä. Tässä ohjelmassa Selinistä paljastuu uusia mielenkiintoisia ulottuvuuksia.

PAM on Suomen suurin ammattiliitto. Siihen kuuluu 230 tuhatta jäsentä. Tosin palvelualalla järjestäytymisaste on vaatimaton, vain noin 70 %. Naisia PAM:n jäsenistä on 80 %. Eräällä toisellakin mittarilla palveluala sijoittuu kärkeen. Siellä ahertaa paljon pätkätyöläisiä ja tilapäisiä. Ihmiset työskentelevät siis epätyypillisissä työsuhteissa.

Kun kaupan aukioloaikoja oltiin vapauttamassa, PAM:n johto asettui vastahankaan. Pitkät aukioloajat tuhoaisivat perhe-elämää. Pienipalkkaiset työntekijät eivät itse pystyisi valitsemaan työaikojaan, vaan heidät pakotettaisiin.

Palvelualalla työskentelee tilapäisinä pätkätyöläisinä paljon opiskelijoita. Olen haastatellut monia. Työ lauantain ja sunnuntain välisenä yönä kelpaa. Silloin on opiskeluista vapaata ja saa vielä ylimääräistä sunnuntaikorvausta. Kun kirkonmenotkaan eivät enää valveutunutta nuorisoa liikuta, voi huoletta lyhentää sunnuntaiaamuna univelkaansa.

Mutta Mikä maksaa -ohjelmaan ja Ann Seliniin. Selin on ilmoittanut luopuvansa ensi kesänä PAM:n puheenjohtajan pallista, jolla hän tulee istuneeksi runsaat 16 vuotta. Se on aivan liian pitkä aika missä tahansa johtotehtävässä. Urkkia ja hänen hoviaan lukuun ottamatta useimmat vastuuhenkilöt ovat sen tajunneet.

Kiistämättä ammattiyhdistysliike ja ammattiliitot ovat saaneet paljon aikaan. Maailmalla ensimmäiset ammattiliitot syntyivät jo teollisen vallankumouksen aikana. Suomessa tultiin jälkijunassa, ja vasta 1940-luvulta alkaen voidaan puhua kunnollisesta järjestäytyneestä ammattiyhdistystoiminnasta.

Ammattiliitot ovat myös aiheuttaneet haittaa talouselämälle. Mafiosot mellastavat monen maan liitoissa. Mitättömän pienet puljut ovat pysäyttelleet satamia ja lentoliikennettä. Monien jäsenten mielestä ammattiliittojen tuomien palveluiden hintalaaatusuhde on huolestuttavasti huonontunut. Työttömyysturvan lisäksi muita ”etuja” on vaikea myydä.

Pohjoismainen lentoyhtiö SAS oli pitkään karmaiseva esimerkki ammattiliittojen vallasta. Kolmessa maassa toimiva yhtiö joutui neuvottelemaan lähes 30 osapuolen kanssa. Vasta kun konkurssi kolkutti kunnolla ovelle, saatiin merkittäviä sopimuksia aikaan. Enpä oikein vieläkään tohdi ostaa lippua SAS:n lennolle.

Saan Perniön esikaupungissa asiani hoidettua. Nyt voisi palkita itsensä pienellä pirttelöllä ja mukavalla murkinalla. Suuntaan keskustan liiketalon suosittuun meksikolaistyyliiseen ravintolaan.

Minua on aina ihastuttanut tämän ravintolan iloinen ilmapiiri. Siellä työskentelee pari selvästi kokeneempaa, jotka olen tavannut paikassa vuosia. Sivussa hyörii muutama nuori, luultavasti pätkätyöläinen. Hommat hoituvat, ei tarvitse odotella, suositellaan, voi puhella muustakin kuin asiasta.

Vaikka mieleni kovasti tekisi, en ole tohtinut kysyä, ovatko tämän ravintolan motivoituneet työntekijät liiton jäseniä. Ehkäpä 70-prosenttisesti.

pajen.fi